СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФАКУЛТЕТ ПО КЛАСИЧЕСКИ И НОВИ ФИЛОЛОГИИ
КАТЕДРА „ГЕРМАНИСТИКА И СКАНДИНАВИСТИКА“

СПЕЦИАЛНОСТ НЕМСКА ФИЛОЛОГИЯ
С ИЗБИРАЕМ МОДУЛ „СКАНДИНАВСКИ ЕЗИЦИ“

ПРОГРАМА ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

Дипломирането в бакалавърска специалност Немска филология с избираем модул „Скандинавски езици“ става след успешно издържани писмен и устен държавен изпит.

Писменият и устният държавен изпит се полагат независимо един от друг.

ПИСМЕН ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

Обща информация

Писменият държавен изпит е с продължителност 5 часа. Състои се от следните компоненти: „Превод” и „Теоретична тема”.

„Теоретичната тема” се развива на немски език. Пише се по избор в една от двете области – езикознание или литературознание (немскоезична литература). Комисията предлага по три теми за избор от двете области. На изпита се изтегля по една тема за всяка област.

Компоненти на Писмения държавен изпит:

1. Компонентът „Превод“ от писмения държавен изпит се състои в изготвяне на два превода, съответно от немски на български и от български на немски език. Обемът на текстовете за превод е около 1500 знака (с интервали). Разрешено е ползването само на тълковен речник на немския език. Забранява се използването на всички видове електронни справочници, органайзери и др.

Целта на тази част от изпита е да се провери умението на студентите да разберат и осмислят правилно съдържанието на изходните текстове и да го предадат в преводите като спазват граматичните, правописни, пунктуационни и стилистични норми на целевия език. При превода трябва да проличи и умението на студентите за ползване на речник при намиране на контекстово адекватни съответствия.

Текстовете за превод са от областта на есеистиката, хуманитаристиката, публицистиката, научно-популярната литература и са с висока степен на сложност по отношение на смислово-тематичните аспекти и на синтактичната структура.

Оценката на компонента „Превод“ е средноаритметична от оценката на превода от немски на български език и оценката на превода от български на немски език. Оценяването на двата превода става по точкова система, като броят на точките се приравнява на оценка по скалата от 2 до 6.

2. Компонент „Теоретична тема“ – по езикознание или по литературознание (немскоезична литература)

А. Езикознание:

За писмения държавен изпит се формулират теми от четирите раздела, включени в Конспекта по езикознание (вж. стр. 6):

I. Лексикология и словообразуване
II. Морфология
III. Синтаксис
IV. Стилистика

Темата по езикознание се оценява по точкова система, като полученият сбор точки се приравнява към оценки по скалата от 2 до 6. Оценяването става по следните критерии:

1) Връзка на изложението със зададената тема
2) Пълнота и оформление на изложението
3) Владеене на терминологичния апарат
4) Степен на общата лингвистична компетентност
5) Изказ и езикова подготовка
6) Умения за съставяне и изграждане на собствен писмен текст по зададена тема

Б. Литературознание (немскоезична литература)

За писмения държавен изпит се формулират теми върху творчеството на следните автори:

Готхолд Е. Лесинг
Йохан Волфганг фон Гьоте
Хайнрих Хайне
Теодор Фонтане
Томас Ман
Ингеборг Бахман
Хайнрих Бьол
Макс Фриш

Неизменна предпоставка за успешното справяне с литературната тема на писмения ДИ са прочитът и доброто познаване на следните произведения:

G. E. Lessing:
Dramen: *Minna von Barnhelm, Emilia Galotti, Nathan der Weise*
Hamburgische Dramaturgie: Ankündigung, Stücke 1,2,11,34,74,80,101-104

J. W. von Goethe:
Sesenheimer Lyrik
Die Leiden des jungen Werther
Faust
Iphigenie auf Tauris
Klassische Balladen

Theodor Fontane:
L'Adultera (1879/80, ersch. 1882)
Irrungen, Wirrungen (1888)
Effi Briest (1894/95)
Der Stechlin (1898)

Heinrich Heine:
Versepos *„Deutschland. Ein Wintermärchen" (1844)*
Gedichte von Heinrich Heine – *frühe Lyrik, politische Lyrik*
Prosa: *Die Harzreise (In: Reisebilder I, 1826), Die Stadt Lucca (In: Reisebilder IV, 1831),*
wünschenswert auch:
Heinrich Heine: *Die romantische Schule 1836, Ludwig Börne 1840*

Thomas Mann:
Erzählungen*: „Der kleine Herr Friedemann", „Tristan", „Tonio Kröger" „Tod in Venedig"*
Romane: *„Buddenbrooks",*
„Der Zauberberg" ,
„Dr. Faustus"

Heinrich Böll
Kurzgeschichten: *Abschied, Die Botschaft, Mein teures Bein, Geschäft ist Geschäft, Der Mann mit den Messern, Wanderer, kommst du nach Spa...*
Die Erzählung *Das Brot der frühen Jahre*
Romane*: Billard um halb zehn,*
Gruppenbild mit Dame,
Die verlorene Ehre der Katharina Blum

Ingeborg Bachmann:
Roman: *„Malina",*
Erzählband *„Das dreißigste Jahr"(1961)*

Max Frisch:
Romane: *„Stiller“,*
„Homo Faber“,
„Mein Name sei Gantenbein“,
„Montauk“
Dramen: *„Biedermann und die Brandstifter“,*
„Andorra“.

Темата по литературознание (немскоезична литература) на писмения държавен изпит се оценява по точкова система, като полученият сбор точки се приравнява към оценки по скалата от 2 до 6. Оценяването на темата става по следните критерии:

1. Структура на текста и графично оформление
2. Литературно-историческа и литературно-теоретична подготвеност във връзка със зададената тема
3. Изчерпателност и качество на съдържанието (конкретните изисквания по този критерий се определят от комисията след изтеглянето на темата на всяка сесия за ДИ)
4. Езикова грамотност

Работата по литературната тема не отговаря на изискванията и получава слаба оценка в следните случаи:

1. Доказано преписан текст или части от текста;
2. Липсваща или изключително слаба връзка със зададената тема;
3. Излагане на грешна информация, която издава недостатъчно познаване на цялостния литературен контекст (биографията на автора, непрочетени творби, погрешно времево позициониране на автора, епохата или творбите и др.).

<u>Формиране на оценката от писмения държавен изпит</u>:

Оценката на писмения държавен изпит е средноаритметична от оценката на компонента „Превод“ и оценката на компонента „Теоретична тема”.

Оценка слаб 2.00 на компонента „Превод“ или на компонента „Теоретична тема” е елиминаторна за целия писмен изпит.

УСТЕН ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

Обща информация

На устния държавен изпит студентите се явяват на

1. езикознание

и

2. литературознание (немскоезична литература) и културна история на Германия,

като си избират приоритетна област и я съобщават при влизането си на изпита на председателя на комисията.

Формиране на оценка от устния държавен изпит:

Общата оценка на устния държавен изпит се формира от оценките в двете области:

1. езикознание

и

2. литературознание (немскоезична литература)/ културна история на Германия,

като **оценката от приоритетната област се удвоява**.

Оценката Слаб 2.00 в една от областите е елиминаторна за целия устен изпит.

А. Устен държавени изпит по езикознание

За устния държавен изпит студентите се подготвят по посочените теми от четирите раздела, включени в Конспекта по езикознание:

I. Лексикология и словообразуване
II. Морфология
III. Синтаксис
IV. Стилистика

Изпитната комисия проверява знанията на студентите по изтеглена от тях тема, по която те говорят на немски език. При оценяването се вземат предвид не само владеенето на материала по конкретната тема, но и общото ниво на лингвистична подготовка и уменията за презентиране на наученото.

Конспект по езикознание
(за подготовка на писмен и устен държавен изпит)

I. Лексикология и словообразуване

1. Видове словообразуване в немския език.
2. Фразеологизми. Характеристика и класификация.

II. Морфология

1. Глагол. Граматическа категория време. Езикови средства за изразяване на темпоралност.
2. Глагол. Граматическа категория наклонение. Езикови средства за изразяване на модалност.
3. Глагол. Граматическа категория залог. Средства за изразяване на залогови отношения, извън парадигмата от залогови форми.
4. Съществително име. Категорията падеж. Склонитбени типове.
5. Прилагателно име. Склонитбени типове.

III. Синтаксис

1. Валентност на глагола. Равнища на валентността. Валентно свързани и валентно независими елементи на изречението.
2. Части на изречението. Реализация като словна група.
3. Подчинени изречения. Форма и синтактична функция.
4. Инфинитивни и причастни конструкции. Структура и синтактични функции.

IV. Стилистика

1. Функционални стилове. Концепция и дефиниция. Класификация: Разговорен стил. Административен (официално-делови) стил. Научен стил. Художествен стил. Публицистичен стил. Рекламен стил.

Библиография към Лексикология и словообразуване:

BURGER, HARALD (2003): Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. 2., überarb. Aufl., Erich Schmidt Verlag, Berlin.

BUSSMANN, HADUMOD (2008): Lexikon der Sprachwissenschaft. 2. Aufl., Alfred Kröner Verlag, Stuttgart.

DONALIES, ELKE (2002): Die Wortbildung des Deutschen. Ein Überblick. Gunter Narr Verlag, Tübingen.

DONALIES, ELKE (2011): Basiswissen. Deutsche Wortbildung. 2., überarbeitete Auflage. Narr Francke Attempto Verlag, Tübingen.

DUDEN (2016): DIE GRAMMATIK. Unentbehrlich für richtiges Deutsch. 9., vollständig überarbeitete und aktualisierte Auflage. Herausgegeben von Angelika Wöllstein und der Dudenredaktion (= Duden; Band 4). Dudenverlag, Berlin.

FLEISCHER, WOLFGANG (1997): Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache. 2.Aufl., Max Niemeyer Verlag, Tübingen.

FLEISCHER, WOLFGANG /BARZ, IRMHILD (2012): Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. 4. Auflage; völlig neu bearbeitet von Irmhild Barz unter Mitarbeit von Marianne Schröder. Walter de Gruyter, Berlin/Boston.

RÖMER, CHRISTINE/MATZKE, BRIGITTE (2003): Lexikologie des Deutschen. Gunter Narr Verlag, Tübingen.

SCHIPPAN, THEA (1992): Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Max Niemeyer Verlag, Tübingen.

VON POLENZ, PETER (1980): Wortbildung. In: ALTHAUS, HANS PETER/ HENNE, HELMUT/WIEGAND, HERBERT ERNST (Hrsg.): Lexikon der germanistischen Linguistik. 2. Auflage, Studienausgabe I, 169-179. Max Niemeyer Verlag, Tübingen.

Библиография към Морфология и Синтаксис:

BUSSMANN, HADUMOD (1990, 2008): Lexikon der Sprachwissenschaft. 2.(3.) Aufl., Alfred Kröner Verlag, Stuttgart.

DUDEN (2016): DIE GRAMMATIK. Unentbehrlich für richtiges Deutsch. 9., vollständig überarbeitete und aktualisierte Auflage. Herausgegeben von Angelika Wöllstein und der Dudenredaktion (= Duden Band 4), Dudenverlag, Berlin.

EISENBERG, PETER (2013): Grundriss der deutschen Grammatik. Bd. I: Das Wort; Bd. II: Der Satz. 4. Auflage. J.B. Metzler Verlag, Stuttgart-Weimar.

ENGEL, ULRICH (1988): Deutsche Grammatik. 2., verbesserte Auflage. Julius Groos Verlag, Heidelberg.

ENGEL, ULRICH (1994): Syntax der deutschen Gegenwartssprache. Erich Schmidt Verlag, Berlin.

FLEISCHER, WOLFGANG/HELBIG, GERHARD/LERCHNER, GOTTHARD (2002): Kleine Enzyklopädie – Deutsche Sprache. 4. Auflage. Peter Lang Verlag, Frankfurt/M.

GÖTZE, LUTZ/HESS-LÜTTICH, ERNEST W. (1993): Grammatik der deutschen Sprache. Sprachsystem und Sprachgebrauch. Bertelsmann Lexikon Verlag, Gütersloh.

HEIDOLPH, KARL ERICH/FLÄMIG, WALTER/MOTSCH, WOLFGANG et al. (1981): Grundzüge einer deutschen Grammatik. Akademie Verlag, Berlin.

HELBIG, GERHARD (1991, 1999): Deutsche Grammatik: Grundfragen und Abriss. Judicium Verlag, München.

HELBIG, GERHARD/BUSCHA, JOACHIM (2013): Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Klett Sprachen Verlag, Stuttgart.

HENTSCHEL, ELKE/ WEYDT, HARALD (2013): Handbuch der deutschen Grammatik. 4., vollständig überarbeitete Auflage. Walter de Gruyter Verlag, Berlin-Boston.

PETKOV PAVEL/DIMOVA, ANNA/SLIVKOVA-STENKÜHLER, DIANA/ DENTSCHEVA, EMILIJA et al. (2003): Deutsche Grammatik im Vergleich mit der Grammatik der bulgarischen Sprache. Faber Verlag, Veliko Tarnovo.

PITTNER, KARIN (2016): Einführung in die germanistische Linguistik. 2., überarbeitete und erweiterte Auflage. WBG, Darmstadt.
PITTNER, KARIN/ BERMANN, JUDITH (2008): Deutsche Syntax. Ein Arbeitsbuch. 3., aktualisierte Aufl. Narr, Tübungen.
RÖMER, CHRISTINE (2006): Morphologie der deutschen Sprache. A. Francke Verlag, Tübingen und Basel.
SCHUMACHER, HELMUT/KUBCZAK, JACQUELINE/SCHMIDT, RENATE/DE RUITER, VERA: VALBU (2004): Valenzwörterbuch deutscher Verben. Gunter Narr Verlag, Tübingen.
SOMMERFELDT, KARL-ERNST/STARKE, GÜNTHER (1992): Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 2., neu bearb. Aufl., Max Niemeyer Verlag, Tübingen.
VASILEVA, RADA (2014): Ausgewählte Fragen zur deutschen Syntax. Faber Verlag, Veliko Tarnovo.
WEINRICH, HARALD (1993): Textgrammatik der deutschen Sprache. Dudenverlag, Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich.
WELKE, KLAUS (2007): Einführung in die Satzanalyse. Die Bestimmung der Satzglieder im Deutschen. Walter De Gruyter, Berlin, New York.
ZIFONUN, GISELA/HOFFMANN, LUDGER/STRECKER, BRUNO. (1997): Grammatik der deutschen Sprache. Bd. 1-3. Walter de Gruyter Verlag, Berlin-New York.

Библиография към Стилистика:

EROMS, HANS-WERNER (2008): Stil und Stilistik. Eine Einführung. Erich Schmidt Verlag. Berlin. Davon: Kapitel 5: Funktionalstilistik, 107–174.
GLÄSER, ROSEMARIE (1998): Fachsprachen und Funktionalstile. In: Hoffmann, Lothar u.a. (Hrsg.): Fachsprachen / Languages for Special Purposes. Ein internationales Handbuch zur Fachsprachenforschung und Terminologiewissenschaft (HSK; Band 14.1.) Verlag Walter de Gruyter. Berlin, New York, 199–208.
HOFFMANN, MICHAEL (2007): Funktionale Varietäten des Deutschen – kurz gefasst. Universitätsverlag Potsdam. URL: https://publishup.uni-potsdam.de/opus4-ubp/frontdoor/deliver/index/docId/1292/file/Funktionale_Varietaeten_des_Deutschen.pdf

Б. Устен държавен изпит по литературознание (немскоезична литература) и културна история на Германия

На устния държавен изпит студентите говорят (на немски език) по предварително подготвени теми от Конспекта за устен държавен изпит по литературознание (немскоезична литература) и културна история на Германия – **по една от четирите раздела на този конспект**, които са:

I. Развитие на жанровете
II. Литературни епохи
III. Автори
IV. Културна история на Германия

За раздели I-III се допуска съвпадение между жанр и автор, но епохата трябва да е различна.

Изпитът проверява знанията на кандидатите по четирите подготвени от тях теми, съобразно указанията към всеки раздел.

Конспект за устен държавен изпит по литературознание (немскоезична литература) и културна история на Германия

I. Развитие на жанровете

Необходимо е да се проследи развитието на един жанр в продължение на един век, като се представат характерните за времето теми и промените в художественото изграждане, също така и връзките с други литератури.

1. Развитие на лириката през 18 в.

Ранна бюргерска лирика. Утилитарната и описателната поезия. Брокес, Халер. Анакреонтика. Хагедорн. Бодмер. Брайтингер срещу Готшед (За ролята на на фантазията в поезията). Поетът-творец. Клопщок. Лесинг за особеностите на поезията. Хердер – възгледи за народната поезия. Лириката на “Бурни утреми”: интимна, природна, мисловна, политическа. Баладата. Гьоте, Ленц, Хьолти, Бюргер, Шубарт, Шилер, Фос. Класически период. Гьоте, Шилер.

2. Развитие на драмата през 18 в.

Готшед – възгледи за драмата и театъра. Лесинг – теоретични възгледи и художествено творчество. Мястото на драмата в литераурата на “Бурни устреми”. Шекспир. Герстенберг, Гьоте, Ленц, Клингер, Вагнер, Шилер. Драмите на Гьоте и Шилер от класическия период.

3. Развитие на прозата през 18 в.

Влияния на западноевропейската проза: робинзонада, морално-дидактичен роман, пътеписна литература, епистоларен роман. Романът (Гелерт, Виланд, Гьоте,

Шилер). Разказът и новелата (Гьоте, Шилер). Мемоарната литература (Гьоте). Философската проза (Готшед, Лесинг, Хердер, Гьоте, Шилер)

4. Развитие на лириката през 19 в.

Хьолдерлин. Романтизмът (Новалис. Брентано. Кьорнер. Айхендорф. Мьорике. Уланд. Фуке). Политическа лирика на Формерц (Хайне, Ленау, Фрайлиграт, Хервег, Веерт). Любовна лирика (Хайне, Ленау). Стихотворен епос (Хайне, Ленау). Натурализмът и понятието му за литература, респ. поезия. Поезията в края на 19 в. Философски и литературни влияния върху естетическите и мирогледни концепции. Немскоезичната лирика в търсене на нови теми и изразни средства. Естетитизъм - изкуство за изкуството (Щефан Георге), символизъм, импресионизъм, декаданс, неоромантизъм (Детлев фон Лилиенкрон, Хуго фон Хофманстал, Райнер Мария Рилке, Рихард Демел).

5. Развитие на драмата през 19 в.

Клайст. Драмата на романтизма. Тик. Брентано. Тривиалната романтична драма (“трагедия на съдбата”). Грилпарцер. Хебел. Историческата и социалната драма на Формерц. Грабе. Бюхнер. Виенски народен театър – Нестрой. Натурализъм. Хауптман. Лирическа драма, драмолет – Хофманстал.

6. Развитие на прозата през 19 в.

Опити за създаване на теория на новелата (Гьоте, Тик, А. Шлегел, П. Хайзе). Новелите на Клайст. Новелите на романтизма (Арним. Айхендорф). Приказката на романтизма. Братя Грим. Брентано. Е.Т.А. Хофман. Романът на романтизма. Ф. Шлегел. Новалис. Тик. Арним. Брентано. Е.Т.А. Хофман. Романтическият фрагмент. Прозата на Формерц. (Бьорне, Хайне, Бюхнер). “Млада Германия” за значението на прозата. Реализмът през втората половина на 19-ти век - програматика и практика. Разцвет на новелата и романа. (К. Ф. Майер, Т. Щорм, Г. Келер, В. Раабе, Т. Фонтане). Натурализмът в прозата (скица и новела). А. Холц, Й. Шлаф, Г. Хауптман.

7. Развитие на лириката от началото на 20 век до 1945 г.

Творчеството на Рилке. Лирика на експресионизма. Естетически платформи, органи, представители (Якоб ван Ходис, Георг Хайм, Георг Тракл, Ернст Щадлер, Готфрид Бен, Йоханес Р. Бехер, Иван Гол и др.). Новата предметност в лириката (К. Тухолски, Е. Кестнер, Бертолт Брехт). Политическа лирика (Бертолт Брехт, Ерих Вайнерт).

8. Развитие на прозата от началото на 20 век до 1945 г.

Психологическата новела (Артур Шницлер). Конфликтът между твореца и обществото в ранните новели на Хайнрих и Томас Ман. Прозата на експресионизма. Теории за романа и художествени експерименти (Т. Ман, Р. Музил, Х. Брох, Ф.

Кафка, А. Дьоблин, Б. Брехт). Прозата на "новата предметност" (Х. Фалада, Е. Кестнер, Е.-М. Ремарк, А.Дьоблин, Л. Фойхтвангер). Разцвет на антивоенния роман (А. Цвайг, Е.-М. Ремарк), на историческия роман (Х. Ман, Л. Фойхтвангер), на биографичната новела или роман (С. Цвайг). Тенденции в жанровото развитие на новелата и разказа (Х. и Т. Ман, Р. Музил, А. Зегерс).

9. Развитие на драмата от началото на 20 век до 1945 г.

Иновации в творчеството на Шницлер, Ведекинд и Щернхайм. Жанрови особености на експресионирстичната драма (Георг Кайзер, Валтер Хазенклевер, Райнхард Йоханес Зорге, Ернст Толер и др.) Творчеството на Карл Цукмайр. Политизиране на драмата (Фридрих Волф). Бертолт Брехт - теория и практика на драмата, епически театър.

10. Развитието на немскоезичната проза след 1945 г.

Изходните позиции за обновяването на литературата в Източна и Западна Германия. Австрия и Швейцария – отношение към традицията и образците. Мястото на късия разказ и разказа в следвоенната литература: Борхерт. Бьол. Ленц. Айхингер. Бахман. Щритматер. Зегерс. Романът като водещ жанр. Големите романисти – развитие на темите и структурите в творчеството им. Бьол. Кьопен. А. Шмидт. Фриш. Грас. Валзер. Йонзон. Айхингер. П. Хандке. Т. Бернхард. Криста Волф. Бобровски. Б. Щраус. Проза на езиковия експеримент. Документална проза. Феминистична проза. Марлен Хаусхофер, Бахман, И. Моргнер, Е. Йелинек).

11. Развитие на немскоезичната драма след 1945 г.

Брехт и влиянието му върху немскоезичната драма. Параболата. Фриш. Дюренмат. Валзер. Вайс. Х. Мюлер. П. Хакс. Т. Бернхард. Документална драма. Вайс. Хохут. Народната пиеса. Фасбиндер, Шпер, Крьоц, В. Бауер, Турини. Постмодерна драма, Б. Щраус. Социалистическа драма. П. Хакс. Х. Мюлер.

<u>II. Литературни епохи</u>

От кандидатите се очаква да познават предпоставките за възникването на избраната литературна епоха, общия исторически, политически, социален, културен и философски контекст, характеристиките й, етапите и тенденциите в нейното развитие, основните й представители – писатели и/или съвременни коментатори и теоретици, предпочитаните жанрове и основните произведения, а също и съвременния литературоведски поглед към епохата.

1. Просвещение
2. Бурни устреми
3. Класика
4. Романтизъм
5. Формерц
6. Бюргерски реализъм

7. Натурализъм
8. Преходът от 19 към 20 век
9. Експресионизъм

III. Автори

От кандидатите се очаква да познават биографията и цялостното творчество на избрания автор, да са прочели основните му произведения, да могат правилно да дефинират контекста, в който твори авторът, и да дискутират взаимовръзките му с историческата и литературна епоха, взаимодействията му с различни литературни течения, школи и сдружения, да могат да изведат основните теми и проблеми в творчеството на автора, да познават естетическите особености на неговите текстове и да оценят приноса му в развитието на отделните литературни жанрове и в литературния процес като цяло.

Готхолд Е. Лесинг
Йохан Волфганг фон Гьоте
Фридрих Шилер
Райнер Мария Рилке
Новалис
Йозеф фон Айхендорф
Е. Т. А. Хофман
Хайнрих фон Клайст
Георг Бюхнер
Хайнрих Хайне
Франц Грилпарцер
Николаус Ленау
Конрад Фердинанд Майер
Теодор Щорм
Готфрид Келер
Вилхелм Раабе
Теодор Фонтане
Герхард Хауптман
Хуго фон Хофманстал
Франк Ведекинд
Томас Ман
Георг Кайзер
Готфрид Бен
Георг Тракл
Алфред Дьоблин
Херман Брох
Франц Кафка
Роберт Музил
Бертолт Брехт
Ана Зегерс
Хайнрих Бьол
Гюнтер Грас
Мартин Валзер

Уве Йонзон
Макс Фриш
Фридрих Дюренмат
Паул Целан
Ингеборг Бахман
Томас Бернхард
Криста Волф
Хайнер Мюлер

IV. Културна история на Германия

1. Етногенезис в немскоезичния културен регион.
2. Германите и техния социум. Германска митология. Римският стереотип за германите.
3. Германите и цивилизационният процес в Европа по време на Великото преселение на народите. Християнизация на германските племена, начало на тяхната държавност и писмена култура.
4. Културно-политическо значение на идеологемата за предците-германи и на мита за Херман в Германия. Германизмът и немският национализъм.
5. Франкското кралство по времето на Карл Велики – прототип на държава на християнска Европа. Каролинговият ренесанс.
6. Обособяване на германската държавност. „Римската империя на германската нация" и "Renovatio imperii" като политическа и културна доктрина.
7. Ролята на църквата за развитието на културата в Германския райх през Средновековието. Конфликтът за инвеститурата и последиците му за германската държавност и култура.
8. Духовна и материална култура в Германия през късното Средновековие. Рицарска и дворцова култура.
9. Германският град през късното Средновековие и Ренесанса. Зараждане и форми на бюргерската култура.
10. Германската експанзия на Изток. Държавата на Тевтонския орден и цивилизационното й значение. Ролята на „Ханзата" за развитието на културата в европейския Север.
11. Културният възход в Германия в началото на „Новото време". Развитие на науката, техниката и изкуството. Германският хуманизъм и университетите.
12. Реформацията в Германския Райх. Същност и културно-историческо значение. Ролята на Мартин Лутер.
13. Културно развитие в германските териториални държави – Прусия, Австрия, Саксония и Бавария по време на абсолютизма.
14. Идеите на Просвещението и германската култура. „Духът на Ваймар" като идеологема.
15. Културно-историческо значение на германския романтизъм . Германската народностна култура и националната идея.

16. Либерално-демократични идеи в германската култура. Революцията през 1848 година и начало на парламентаризма. Културна мотивация на противоборството на идеите за национална държава.
17. Националното единение и цивилизационият подем във Втория райх. Грюндерският период и културата на Вилхелминска Германия.
18. Германската култура по време на Ваймарската република. Традиционализъм и новаторство. Новите медии.
19. Културната доктрина на националсоциализма и приложението ѝ в Третия райх.
20. Културни програми и културно развитие в следвоенна Германия. Различия в културата на двете германски държави.
21. Новата културна действителност след обединението на Германия.
22. Проблемът за културните различия Изток-Запад във Федерална република Германия

Библиография към писмен и устен държавен изпит по литературознание (немскоезична литература)

I. Към литературата на Барока и Просвещението:

1. Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Verlag J.B. Metzler. Weimar/Stuttgart 2006.
2. Metzler Autoren Lexikon. Weimar/Stuttgart 1997.
3. Die deutsche Literatur in Text und Darstellung. Renaissance, Humanismus, Barock. Hrsg. von Otto Best und Hans-Jurgen Schmitt. Stuttgart: Philipp Reclam , 1976.
4. Gedichte des Barock. Hrsg. Von Ulrich Mache und Volker Meid. Stuttgart 1980.
5. Die deutsche Literatur in Text und Darstellung. Barock. Hrsg von Otto Best und Jurgen Schmitt. Stuttgart: Philipp Reclam , 1975.
6. Lessing. Ein Lesebuch für unsere Zeiten. Berlin: Aufbau-Verlag 1985.
7. Durzak, Manfred: Das bürgerliche Trauerspiel als Spiegel der bürgerlichen Gesellschaft. In: Aufklärung und Romantik. 1700-1830. Berlin. 1983.
8. Interpretationen. Lessings Dramen. Stuttgart: Philipp Reclam jun. GmbH 2005.
9. Buck, Theo: Goethes Erneuerung des Dramas „Götz von Berlichingen“ in heutiger Sicht. In: Johann Wolfgang von Goethe. Hrsg. von Heinz Ludwig Arnold. München 1982, 33-42.
10. Schulz, Georg-Michael: Goethes „Stella“. Wirrnisse der Liebe und Gottes Gerechtigkeit. In: Germanisch-Romanische Monatsschrift 60 (1979) S. 416-479.
11. Spieß, Otto: Die dramatische Handlung in Goethes „Clavigo“, „Egmont“ und „Iphigenie“. Ein Beitrag zur Technik des Dramas. London: Verlag Forgotten Books 2001.
12. Szyrocki, Marian: Die deutsche Literatur des Barock. Stuttgart: Philipp Reclam jun. GmbH 1987.
13. Interpretationen. Goethes Dramen. Stuttgart: Philipp Reclam jun. GmbH 2005.

II. Към Класика и Романтизъм:

1. Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Verlag J.B. Metzler. Weimar/Stuttgart 2006.
2. Metzler Autoren Lexikon. Weimar/Stuttgart 1997.
3. Interpretationen. Kleists Dramen. Philipp Reclam: Stuttgart, 2001.
4. Text+Kritik. Sonderband: Heinrich von Kleist. Hg. Heinz Ludwig Arnold. München: Edition Text+Kritik, 1993.
5. Die deutsche Literatur in Text und Darstellung. Romantik I. Hg. Hans-Jurgen Schmitt. Stuttgart: Philipp Reclam jun. GmbH 2008.
6. Die deutsche Literatur in Text und Darstellung. Romantik II. Hg. Hans-Jurgen Schmitt. Stuttgart: Philipp Reclam jun. GmbH 2008.
7. Interpretationen. Goethes Dramen. Hg. Walter Hinderer. Stuttgart: Philipp Reclam jun. GmbH 2005.
8. Interpretationen. Schillers Dramen. Hg. Von Walter Hinderer. Stuttgart: Philipp Reclam jun. GmbH 2006.

III. Към Литература на Реализма и Натурализма, литература на краевековието и първата половина на 20-ти век

1. Kindlers Literaturlexikon.
2. Hansers Sozialgeschichte der deutschen Literatur vom 16. Jahrhundert bis zum Gegenwart. Bd. 1-12 München.
3. Wolfgang Beutin u. a. (Hg.): Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Verlag J.B. Metzler. Weimar/Stuttgart 2006, 2008. (auch ältere Ausgaben).
4. Erläuterungen und Dokumente zu den besprochenen Werken und Autoren, hg. in Stuttgart: Reclam.
5. Deutsche Dichter: Romantik, Biedermeier und Vormärz, Bd. 5 Leipzig: Reclam.
6. David E.Wellbery: Eine neue Geschichte der deutschen Literatur. Berlin Univ. Press, 2007.
7. Peter Stein: Chronik der deutschen Literatur: Daten, Texte, Kontexte. Stuttgart : Kröner, 2008.
8. Kurt Rothmann: Kleine Geschichte der deutschen Literatur. Stuttgart: Reclam, 2009.
9. Norbert Oto Eke: Einführung in die Literatur des Vormärz. Darmstadt: WBG 2005.
10. Realismus, Naturalismus und Jugendstil, Bd. 6, Leipzig Reclam (8617).
11. Claudia Stockinger: Das 19. Jahrhundert. Zeitalter des Realismus. Berlin: Akademie 2010.
12. Sabina Becker: Bürgerlicher Realismus. Tübingen und Basel 2003.
13. Gottfried Willems: Geschichte der deutschen Literatur. Bd. 4 Vormärz und Realismus. Stuttgart: Metzler 2014.
14. Charlotte Jolles: Theodor Fontane. Sammlung Metzler, Stuttgart 1993.
15. Christian Neuhuber: Georg Büchner. Das literarische Werk. Berlin: Erich Schmidt 2009.

16. Renate Stauf: Heinrich Heine. Gedichte und Prosa. Berlin: Erich Schmidt 2010.
17. Gottfried Willems: Geschichte der deutschen Literatur. Bd. 5 Moderne. Stuttgart: Metzler 2014.
18. Philip Ajouri: Literatur um 1900. Naturalismus – Fin de siecle – Expressionismus. Berlin: Akademie Verlag 2009.
19. Walter Delabar: Klassische Moderne. Deutschsprachige Literatur 1918-1933. Berlin: Akademie-Verlag 2010.
20. Frank Krause: Literarischer Expressionismus. Köln u.a.: Böhlau UTB 2008.
21. Erläuterungen und Dokumente zu den besprochenen Werken und Autoren, hg. in Stuttgart: Reclam.
22. Hermann Kurzke: Thomas Mann. Epoche - Werk - Wirkung. München 1991.
23. Hermann Kurzke: Thomas Mann: Das Leben als Kunstwerk. München 1999.
24. Kafka-Handbuch: Leben – Werk – Wirkung, hg. von Bernd Auerochs, Manfred Engel. Stuttgart: Metzler, 2009. (auch das ältere Handbuch von Hartmut Binder).
25. Deutsche Literatur in Text und Darstellung, Bd. 10-12. Stuttgart: Reclam.

Към Немска литература след 1945 г.

1. Barner, Wilfried (Hrsg.): Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis zur Gegenwart. Beck, 2006, II. erweiterte Auflage.
2. Deutsche Dichter. Leben und Werk deutschsprachiger Autoren vom Mittelalter bis zur Gegenwart. Philipp Reclam Stuttgart, 1993.
3. Deutsche Literatur in Schlaglichtern: Hrsg. Von Bernd Balzer und Volker Mertens. Mannheim; Wien, 1990.
4. Die deutschsprachige Literatur in der Bundesrepublik Deutschland. München: Judicum Verlag 1988.
5. Durzak, Manfred. Der deutsche Roman der Gegenwart. Stuttgart: Kohlhammer 1979.
6. Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis zur Gegenwart. Verlag C.H. Beck, München, 1994.
7. Kindlers Literaturgeschichte der Gegenwart. Die Literatur der BRD. Autoren-Werke-Themen. Tendenzen seit 1945. Hg. von Dieter Lattmann. Reinbek, 1980.
8. Korte, H.: Geschichte der deutschen Lyrik seit 1945. Stuttgart 2004.
9. Neuhaus, Volker: Günter Grass. Verlag Metzler, Stuttgart 1993.
10. Sowinski, Bernhard: Heinrich Böll. Verlag Metzler, Stuttgart, 1993.
11. Schnell, R. (Hrsg.): Geschichte der deutschsprachigen Literatur seit 1945. Stuttgart/Weimar 2000.
12. Wiese, Benno v.: Deutsche Dichter der Gegenwart, Berlin 1973.
13. Die deutsche Literatur seit 1945. Seelenarbeiten 1978-1983. Hg. Von Hein Ludwig Arnold. München: Deutscher Taschenbuchverlag 1998.
14. Schleiter, Irmgard: Deutschsprachige Prosa seit 1970. Paderborn, München, Wien, Zürich: A. Francke Verlag 2001.
15. Forster, Heinz und Riegel, Paul: Deutsche Literaturgeschichte. Band 12, Gegenwart. München: DTV 1998.

Към Австрийска и швейцарска литература след Втората световна война

1. Schmidt-Dengler, Wendelin: Bruchlinien. Bd. I und Bd. 2. St. Pölten, Salzburg, Wien: Residenz, 2011, 2012.
2. Heinz Ludwig Arnold: Literatur aus der Schweiz. München: Ed. Text + Kritik, 1998.
3. Zeyringer, Klaus; Helmut Göllner: Eine Literaturgeschichte: Österreich seit 1650. Innsbruck u. a.: Studien-Verlag 2012.
4. Ernst Firscher: Hauptwerke der österreichischen Literatur. München: Kindler, 1997.
5. Zeyringer, Klaus; Helmut Göllner: Eine Literaturgeschichte: Österreich seit 1650. Innsbruck u. a.: Studien-Verlag 2012.
6. Zeyringer, Klaus: Österreichische Literatur seit 1945. Innsbruck, Wien: Studienverlag 2008.
7. Ingeborg Bachmann. Ed. Text + Kritik, 1995
8. Sigrid Schmid-Bortenschlager: Österreichische Schriftstellerinnen 1800-2000. Wissenschaftliche Buchgesellschaft 2009.
9. Sigrid Weigel: Ingeborg Bachmann. Hinterlassenschaft unter Wahrung des Briefgeheimnisses. Wien: Paul Zsolnay Verlag 1999.
10. Walter Schmitz: Max Frisch. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1987.
11. Lioba Waleczek: Max Frisch. München: Dt. Taschenbuch-Verl., 2001
12. Erläuterungen zu Max Frisch: Bd. 352: C. Bange Verlag GmbH 2006; Band 356: C. Bange Verlag GmbH 2008
12. Hamm, Peter: Ins Freie. Wege, Umwege und Irrwege in der modernen Schweizer Literatur. Zürich: Limmat 2014.
13. Braun, Michael u.a. (Hg.): Begegnung mit dem Nachbarn (4): Schweizer Gegenwartsliteratur. St. Austin 2005.

Библиография към Културна история на Германия

1. Aretin, Karl Ottmar. 1993. *Vom Deutschen Reich zum Deutschen Bund.* Göttingen: Vadenhoeck & Ruprecht, 1993.
2. Behringer, Wolfgang. 2007. *Kulturgeschichte des Klimas. Von der Eiszeit bis zur globalen Erwärmung.* München: C. H. Beck, 2007.
3. Boockmann, H. 1992. *Einführung in die Geschichte des Mittelalters.* München: H. C. Beck.
4. Duchhardt, Heinz. 2007. *Barock und Aufklärung.* München : Oldenbourg Verlag, 2007.
5. Endreva, M. 2015. *Kulturgeschichte des deutschen Mittelalters.* Haskovo: Poligraphyoug, 2015.
6. Fleckenstein, J. 1988. *Grundlagen und Beginn der deutschen Geschichte. 3. Auflage, Deutsche Geschichte Bd. 1* . Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht, 1988.
7. Friedell, Egon. 2009. *Kulturgeschichte der Neuzeit.* Neu-Isenburg : Wunderkammer Verlag, Zweitausendeins, 2009.

8. Friedell, Egon. 2009. *Kulturgeschichte der Neuzeit.* Neu-Isenburg : Wunderkammer Verlag, 2009.
9. Fuhrmann, H. 2003. *Deutsche Geschichte im hohen Mittelalter von der Mitte des 11. bis zum Ende des 12. Jhs. (Deutsche Geschichte Bd. 2).* Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht.
10. Geary, P. 1996. *Die Merowinger.* München: C. H. Beck, 2003.
11.Heckel, Martin. 2001. *Deutschland im konfessionellen Zeitalter.* Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 2001.
12. Leuschner, J. 1975. *Deutschland im späten Mittelalter. (Deutsche Geschichte Bd. 3).* Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht, 1975.
13. Mann, Golo. 2009. *Deutsche Geschichte des 19. und 20. Jahrhunderts.* Frankfurt am Main : Fischer Verlag, 2009.
14. Meyer, Henry Cord. 1964. Das Zeitalter des Imperialismus. [Buchverf.] Golo Mann und Alfred (Hg.) Heuß. *Propyläen-Weltgeschichte. Eine Universalgeschichte. Bd. 9.* Berlin. Frankfurt am Main. Wien : Propyläen Verlag, 1964.
15. Moeller, B. 1999. *Deutschland im Zeitalter der Reformation. (Deutsche Geschichte Bd. 4).* Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht, 1999.
16. Moeller, Bernd. 1999. *Deutschland im Zeitalter der Reformation. Deutsche Geschichte Bd. 4.* Göttingen : Vandenbeck & Ruprecht Verlag, 1999.
17. Müller-Mehlis, Reinhard. 1976. *Die Kunst im Dritten Reich.* München : Wilhelm Heyne Verlag, 1976.
18. Müller-Mehlis, Reinhard. 1976. *Die Kunst im Dritten Reich.* München: Wilhelm Heyne Verlag, 1976.
19. Osterhammer, Jürgen. 2010. *Die Verwandlung der Welt. Eine Geschichte des 19. Jahrhunderts.* München: C. H. Beck, 2010.
20. Rosendorfer, Herbert. 2010. *Deutsche Geschichte Bd. 6. Friedrich der Große, Maria Theresia und das Ende des Alten Reichs.* s.l.: Nimphenburger Verlag, 2010.
21. Rürup, Reinhard. 1994. *Deutschland im 19. Jahrhundert 1815-1871. 2. Auflage.* Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht Verlag, 1994.
22. Stollberg-Rilingen, Barbara. 2006. *Das Heilige Römische Reich Deutscher Nation. Vom Ende des Mittelalters bis 1806.* München: C. H. Beck, 2006.
23. Vierhaus, Rudolf. 1973. *Deutschland im Zeitalter des Absolutismus (1648-1763).* Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1973.
24. Wehler, Hans-Ulrich. 1994. *Das Deutsche Kaiserreich 1871-1918.* Göttingen: Vadenhoeck, 1994. Wehler, Hans-Ulrich. 2001. *Nationalismus. Geschichte - Formen - Folgen.* München: C. H. Beck, 2001.
25. Wendorff, R. 1980. *Zeit und Kultur. Geschichte des Zeitbewußtseins in Europa.* Opladen: Westdeutscher Verlag, 1980.
26. Wolfram, H. 1997. *Die Germanen.* München: C. H. Beck, 1997.